СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 29. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер 5. лютого, 1925. VOL. XXXIII. No. 29. Jersey City, N. J., Thursday, January 5, 1925. THREE CENTS

Уряд предкладає конгресови паризьку угоду

ВАШИНГТОН, 3. лютого. — Президент Кулидж вислав до сенату відповідь секретаря стейту Гюза на резолюцію сенатора Гайрема Джансона, котра домагалася від уряду повного тексту паризької угоди про німецькі довги.

У своїх поясненнях до тексту сеї угоди секретар стейту подає, що угоду заключено на основі власти, яку президент Злучених Держав має на подібні случаї на основі ухвали конґресу. Гюз додає також, що угода не зобовязує Злучені Держави до нічого ні правно ні морально. Америка має повну свободу, а її права нічим не зменчені.

КОМІТЕТ ПАЛАТИ ПОСЛІВ ЗА СВІТОВИМ СУДОМ.

ВАШИНГТОН, 3. лютого. — У палаті послів случилися нині дві події, важні для межинародної політики.

Наперед палата ухвалила резолюцію, якою проситься, а не уповажнюється, президента до скликання другої конференції для зменчення морських зоружень.

По друге, комітет палати послів для заграничних справ ухвалив резолюцію за приступленням Злучених Держав до світового суду.

НЕ ХОЧУТЬ ДАТИ ПЕНСІЇ ВДОВІ ПО ВИЛСОНІ.

ВАШИНГТОН, 3. лютого. — Комітет палати послів відкинув пропозицію, щоби визначити урядову пенсію вдові по колишнім президенті Вилсоні. Комітет руководився тим, що він уже раз не признав такої пенсії покійній нині удові Гардинґа.

ПОРАДА УРЯДУ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНГТОН, 3. лютого. — Департамент рільництва радить фармерам не розширяти тепер свого молочарства, бо воно вже осягнуло вершок свого розвою, а зате звернути увагу на годівлю свиний.

СЛІДСТВО ПРОТИ СУДДІ.

ВАШИНГТОН, 3. лютого. — Судовий комітет палати послів почав уже переслухання свідків у справі федерального судді Инглиша зі східного округа стейту Илинойс, котрий мав надуживати судової влади.

ВІДКИДАЮТЬ ДІТОЧИЙ ЗАКОН.

ГАРТФОРД, Конетикат, 3. лютого. — Стейтовий сенат відкинув нині резолюцію за поправкою американської конституції, на основі котрої мається надати конґресови право видавати закони про діточу працю по фабриках.

Нині прийшла теж вістка, що сю поправку відкинула більшостю 1 голосу леґіслятура стейту Невади.

ЗАСУД БРАТІВ НА СМЕРТЬ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 3. лютого. — Висший стейтовий суд відкинув нині рекурс братів Діямантів, котрих нюйорський суд засудив був свого часу на смерть за рабунок, получений з убийством.

Справа братів Діямантів викликала була свого часу велику сензацію. Вони напали на двох банкових післанців та, вбивши їх, зрабували з них велику суму гроша.

ЗМЕНЧЕННЄ ВИПАДКІВ СМЕРТИ ВІД СУХІТ.

НЮ ЙОРК, 3. лютого. — На основі спеціяльних розрахунків Товариства Для Боротьби Проти Сухіт показується, що смертельність від сеї недуги дещо зменчилася. Сього року вона зменчилася о три проценти.

ВІДКРИЛИ СТАРИННИЙ МУЗЕЙ.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 3. лютого. — Наукова експедиція (вирава), вислана на спілку Пенсилвенійським університетом і Британським Музеєм у Лондоні, відкрила в Халдеї, коло міста Ур, музей (збірник старовини), який був власностю дочки послідного вавилонського царя, що панував у шестім столітю перед Христом. Відкриття викликало велике заінтересуваннє серед знатоків старовини в цілому світі.

КОРАБЕЛЬ У НЕБЕЗПЕЦІ.

НОРФОВК, Верджінія, 3. лютого. — Американський торговельний паровик Делекто розіслав бездротним телеграфом депешу „Ес-Ов-Ес" (перші букви слів „Сейв Авр Совлз" — спасайте наші душі). Серед бурі корабель стратив корабельну шрубу й здався на ласку океану.

ПРИГОДА РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 3. лютого. — Паровий корабель Гемилтон виливив з нюйорського заливу 4 змерзлих і голодних людий, сидячий безпомічно на моторовій лодці з поломаною кермою.

Вирятовані заявили, що вони вибралися спускати на воду велику моторову лодку, але підчас сього на їх лодці зломалась керма й вони не могли вернутися до берега. Без керми вони плинвали цілу ніч. Їх провідник подав, що зветься капітан Вілієм Мартин, а його робітники подали, що звуться Іван Косик, Майк Котер та Іван Новак.

ПОХІД УРЯДУ ПРОТИ БУТЛЕҐЕРІВ.

Плетсбурґ, Ню Йорк, 3. лютого. — Громада федеральних прогибіційних урядників вирушила нині на бутлеґерів, що пачкують горівки з Канади, та арештувала в ріжних ґраничних містах 36 людей, підозрілих за нарушуваннє прогибіції.

Прибережна сторожа зловила нині 28 миль від берега норвеський корабель Саґатинд, який мав займятися пачкованнєм горівки. Властителі корабля внесли до уряду позов, що уряд не має права арештувати корабля так далеко від берега.

БУДУТЬ ВЕСТИ СЛІДСТВО НАД ЦІНОЮ ЗБІЖА.

Вашингтон, 3. лютого. — Сенатори постановили розвести слідство над високими цінами пшениці, які дійшли до небувалої висоти понад 2 доляри за бушель.

ДО ФЛОРИДИ.

Свого часу писали ми, що д. Михайло Тимофіїв, бувший міністер в кабінеті гетьмана Скоропадського, виїхав троком до Флориди отвирити там робітню цементових цеґол.

Довідуємось, що д. Тимофіїв їхав троком до Міямі (на самому півдні Флориди) 14 днів. Там уже остав і хоче зачати бизнес, бо південна флорида, де нема зими, найкраща для такого промислу, як цементовий. Такий промисл терпить на півночі через те, що він тут лише сезоновий, а там він не сезоновий, а всерічний.

Зноваж угорські Русини зачинають їхати до Флориди (також до північної части) на поселення на землі. Вже виїхало кілька партій особливими автомобілями і приїхали до Порт Пірс (недалеко на північ від Міямі) за тиждень (1600 миль). Вони хотять оселюватися в повіті Сейнт Лусі і там розводити помаранчеві сади та ярнині городи.

Також їдуть туди Чехи і члени інших народностий. Чехи, Німці, Мадяри й Італійці хотять будувати свої місточка в полудневій части Флориди і вести зорганізовану кооперативну торговлю овочами і ярною (нетру) і гідними стейтами.

ЗАРАЗЛИВІ НЕДУГИ В ПІДЛЬВІВСЬКИХ ГРОМАДАХ.

Санітарні власти ствердили черевний тиф в Борошовичах, Динтрю, та Яричові Старому. Пятнистий тиф стверджено в Чижикові; Вітрову віспу в Білогорщах, Бруховичах, Сиґнівці Замарстинові; скарлятину в Клепарові і Знесінню; коклюш в Сихові: Міський фізикат остерігає населення перед зносинами з людьми з громад навіщених вичисленими недугами. Молоко з цих місцевостей можна вживати тільки переварене.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В місті Гемтраку, в стейті Ню Йорку, помер дня 30 січня сього року член Українського Народного Союза, Семко Городницький.

Покійний походив із села Іванівки, в скалатськім повіті, в Галичині. Мав при смерти 40 літ. Приступив був до Українського Народного Союзу в 1918 році і належав до відділу ч. 20.

Покійний помер несподівано. Захорував він раптово, дня 25. січня в ночи. Родина зараз покликала лікаря ,а сей другого. Хорохо забрано до шпиталя, щоби зробити йому операцію. Однак тут лікарі прийшли до переконання, що операція на ніщо не придасться, бо жолудковий боляк, на котрий він захорів, пропукся та розпустив матерію по тілі. Хорий спух і серед страшних мук прожив ще до пятниці.

Оставив він жінку і трoє дітий.

Земля Йому Пером!

СВЯТО ЯЛИНКИ НА ЖОВКІВСЬКІМ ПЕРЕДМІСТЮ У ЛЬВОВІ.

Діло пише: Дня 1. січня ц. р. відбулось на жовківському передмістю у Львові діточе свято ялинки, для убогої української дітвори. Свято випало дуже гарно. На його програму зложилася патріотична промова п. дир. Снилика, співи колядок, деклямації та вифлеємська вистава, які відограли діти підготовані пп. учительками школи ім. кор. Данила. Вершком свята була роздача дарунків між дітвору. Дарунки ті придбали сирітські опікунки жовківського передмістя пд проводом п. Василець і Кордюкової з рамени львівської філії Т. Охорони дітей і Оп. над Молодю. Обдаровано 150 найбіднійших дітей, між які роздавано крім святочних ласощів 70 книжочок та 150 календариків, дарованих 3 нашими книгарнями, а надто 80 м. матерії на убрання, 3 светери, 12 пар панчіх і пару черевиків. Гроші на ту ціль придбано зі збірок по церквах о. о. Василіян і св. Пятниць та приватних жертв.

ПІД ОХОРОНОЮ ШТУЧНОЇ МРАКИ.

На днях трапилась в т. зв. Мокотовській тюрмі у Варшаві сензаційна подія утечі трох політичних вязнів. Один з вязнів, що процював у кітлівні фабрики паперу, випустив з машини велику скількість пари, яка наповнила подвіря тюрми. З того скористали вязні і почали втікати. Сторожа почала стріляниню, яка небавом перенеслась на варшавські улиці тоді, як замкнені в келіях комуністи почали співати Червоний Прапор. Заряджена погоня за втікачами привела їх назад до тюрми і ціла авантура закінчилась на сензації.

ПОЛІПШЕННЯ ДОЛІ НАРОДНИХ УЧИТЕЛІВ НА УКРАЇНІ.

Рада Народних Комісарів рішила підвисшити плату народ. учителів до 25 карб на місяць. Це дасть змогу учителям обігнати бодай найконечніші потреби і не бути прошаками по селах.

Більша плата з одного боку дасть забезпечення учителям і хї родинам, а з другого позволить учительству займатися наукою і працювати над учнями і над собою.

АРЕШТ СТ. РАДИЧА

Арешт провідника сепаратистичного хорватського руху, Степана Радича, дає нагоду до ріжних протилежних передбачень: яким шляхом може піти дальший розвиток взаємин між Хорватією та Сербією. Такий рішучий крок сербського уряду може змістити обурення Хорватів і заважити на найблищих виборах, в яких насильство над Радичем може стати гаслом боротьби проти уряду. Чи може зміна в настроях, маса відцурається свого вчорашного вибранця?

Радич є надто великою індівідуальністю, щоби його доля не заважила на долі держави роздертої внутрішною боротьбою. Його еволюція від льояльного австрійського громадянства та віруючого монархіста аж до радикально-соціялістичного республиканця, що став непреднаним обороцем хорватських інтересів — відбувалась паралельно з еволюцією сусідних настроїв. Радич з західно-европейською освітою та дипломатичним захистом єднає чутливу знайомість селянської душі свого народу. Своєю подорожю до Москви він приєднав собі невдоволені елементи у Македонії та Альбанії, вживаючи їх проти централістичної сербської політики.

Можна поважно сумніватись, чи розвязанн сербським урядом партії Радича і його арешт саме нині є безпосереднім наслідком спільної протибольшевицької балканської політики про яку тільки пишеться, а яка є щойно музикою майбутнього Румунії Болгарії та Югославії. За зносини зі селянським інтернаціоналом могли арештувати Радича вже три місяці тому. Радич є просто небезпечною індівідуальністю для „обєднуючих намагань сербського уряду". Хто зна чи не стане він на лаві обвинувачених за державну зраду, що небезпечнійшим ніж у своїм таємнім сховищі, де вистежила його поліція. Влада яка творить національних героїв засуджуючи їх, засуджує часта і себе саму. Хорватія не швидко найде керманича рівного Радичеви, а Югославія може присудом над ним творити фермент, який буде ще небезпечнійший, ніж дотеперішня ситуація. Радич звернувся до народу з манифестом приготовляючи настрій до свого суду, на якім виступати ме, як жертва насильства.

Англія не хоче забезпечувати границь Польщі і Чехо-Словаччини.

ЛОНДОН, 3. лютого.— Англійський міністер закордонних справ Остен Чемберлейн приготовляє тепер відповідь, яку має дати Раді Ліги Народів в березні (марті), сього року у справі пляну Бенеша.

Як запевняють, він противиться тому плянови і всесвітній конференції, але хотів би Францію заспокоїти щодо запевнення її границь перед евентуальним наїздом Німеччини. Кажуть, що він готовий згодитись, щоб Англія заявилась, що стане в обороні Франції і Бельгії, колиб на них напала Німеччина, але відкидає рішучо домагання Франції, щоб в промові про забезпечення границь були включені також її малі союзники Польща і Чехо-Словаччина. Чемберлейн, як запевнюють, противиться, аби Франція запевнювала границі Польщі, які є оспорювані, а тимсамим і її сусідки, яка лежить на терені евентуальних нових міжнародних воєн в Европі.

ДРУГІ ДЕРЖАВИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ СЕРБСЬКОГО РОЗБОЮ НАД ХОРВАТАМИ.

БІЛГОРОД, столиця Сербії, 2. лютого. — Західно-европейські держави повідомили сербське правительство, що вони осуджують політику премієра Пашича у відношенню до Хорватів. Зокрема звернули вони увагу урядови Пашича, що їм дивно виглядає переслідування провідника Хорватів Стефана Радича і других хорватських лібералів, коли хорватські суди не найшли у них жадної вини.

Найрішучійше звернули увагу урядови Пашича правительства Франції і Чехо-Словаччини.

Досі сербські жандарми убили 11 хорватських патріотів.

Хорватський угодовець, котрий підпирав злуку із Сербією, заявив, що він тепер стає по стороні Радича.

СЕРБСЬКІ ОПРИШКИ ПРИ РОБОТІ.

ВІДЕНЬ, 3. лютого. — З Білгороду повідомляють, що коли вчера Словінці відбували передвиборчі збори в Люблянї і промовляв їх провідник др. Корошец; напали на зібраних сербські палочники з організації „Орюна" разом з полицією і жандармами і розбили зібрання.

Сим способом сербський премієр Пашич приготовляє собі побіду при виборах до парляменту дня 8-ого с. м. над Хорватами, Словінцями, Чорногорцями, Македонцями, Албанцями, Німцями і другими.

ВИСВИСТАЛИ ПАШИЧЕВОГО ТОВАРИША.

БІЛГОРОД, 2. лютого. — На тутешньому обході, на якому був і сербський король Олександер, студенти висвистали товариша й однодумця премієра Пашича. Він мусів серед свисту і крику опустити салю.

ФАЙТ ЗА НАПИСЬ НА ГРОШАХ.

БЕРЛІН, 3. лютого. — Німецька чекарня стоїть без роботи, а міжтим монархісти сперечаються з републиканцями про напись на грошах. Монархісти хотять старої напись: „З нами Бог", а републиканці нової: „Єдність, Справедливість і Свобода".

ІТАЛІЯ ХОЧЕ ГОВОРИТИ ПРО ДОВГИ.

РИМ, 3. лютого. — В тутешних поінформованих кругах кажуть, що італійське правительство уповажнило свого нового амбасадора Джіякомо де Мартіні, котрий виїздить до Вашинґтону, зачати з американським правительством переговори у справі сплати Америці воєнних довгів.

ВИПРАВА НА ДАНЦІҐ.

ПАРИЖ, 2. лютого. — Президент Франції Ґастон Думерґ виїде в гості, до Польщі. Він поїде з цілою воєнноюфльотою до Данціґа, а відтам залізницею до Варшави.

ВИТАЮТЬ ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИКА.

БРЕСЛЯВ, Горішний Шлеск, Німеччина, 2. лютого. — Тут відбувся зїзд шлеських хліборобів на який прибув також бувший престолонаслідник Фридрих Вільгельм із своєї посілости в Елс.

Коли він увійшов на салю, делегати привитали його такою бурею оплесків, що заглушили на кілька минут цілу салю.

ЗИТА.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 2. лютого. — Жінка покійного цісаря Кароля прислада сюди князя Еґона Кароля Гогенльоге на звіди, чи Румунія не буде протестувати, якщо Зита поїде із сином Оттом, котрий є кандидатом на угорського короля, до Будапешту, столиці Угорщини.

Генерал Авереску запевняв його, що се внутрішня справа Угорщини.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Рай.

Большевицький дневник Правда, який виходить в Москві і е органом „комінтерна" (так званого „комуністичного інтернаціоналу"), описує, як селяни Українці в урожайній Ставропільщині (на північному Кавказі) в розпуці з крайної голоднечі підпалюють свої власні хати і гинуть з жінками і дітьми в полуміннях.

• • •

З колишніх богатих хуторів, квітучих садів і гарних, білих, веселих хат — останеться чорне згарище і попіл тіл ґаздів і їх покоління, що свою працю і свою долю звязали були з тим ґаздівством, де було замкнене усе їх земське щастє.

• • •

Се принесли їм ті, що голосили, що власне щастє людини тільки на землі, і що тому вони їм принесли... земський рай. Се — московські комуністи.

Подає відомість про сі траґедії українських хліборобів у Ставропільщині, нащадків буйних Запорожців, не „буржуазна" ґазета, але большевицька, комуністична, самий таки орґан Апфельбавма (Зіновєва), отже не тільки противники комуністичного божевілля, але й самі так звані „комуністи" повинні в се повірити і над сим раз застановитись.

А побачать, що „комуністичний рай" се лячне земське пекло з пекольними муками для людий, яке приносить їм рай хиба на другому світі.

Близько три тисячі жертв топлива на рік.

На наближаючуся конференцію для копалняного безпеченьства, яку скликав президент Кулидж до Вашинґтону, виготовив федеральний уряд статистику (розрахунок) з числа випадків по копалнях вугля.

Зі сеї статистики виходить, що в минувшому році погибло в Злучених Державах у копалнях угля 2,381 робітників. Пересічно добуття 250 тисяч тон угля оплачували робітники життєм одного з помежи себе.

Як виказує порівнанне сих випадків з попередними роками, в безпеченьстві вуглевих робітників слідно деяку поправу. У попередних роках справа малася ще гірше. Скликана федеральним урядом конференція має на цїли ще далі посунути справу безпеченьства праці в копалнях.

Однак, хочби які средства безпеченьства завести, все таки випадки у копалнях трафлятися будуть. Праця в копалні се не праця на полі, на вільнім воздусі, на сонці, на світлі. З природи своеї, вона мусить потягати за собою жертви в людях.

На се повинні памятати ті робітники, що мають родини. Хто йде до копалні, повинен питати себе: „Що станеться з моєю родиною, якби так мене доля почислила межи тих, що дають своє життя, аби люди мали чим огрівати свої хати?"

Питатися себе в той спосіб повинні також і фабричні робітники, бо й там робота нераз ще більше небезпечна, як у копалні.

Щедрі до чужого.

Большевицькі комісарі знова показали щедру руку. Показалися щедрими й по цілому світі розголосили, розписали й розтелеґрафували, що вони щедрі. „Дивіться, люди, які ми гонетні. Дивіться, і дивуйтеся".

В чому вони такі щедрі? — спитаєте.

Ось гудять большевицькі дроти, що большевицький комісаріят рільництвав Москві рішив збільшити свої заходи коло заведення жидівських кольоній в Росії, головно здовж побережа Чорного Моря і на Україні. Сей комісаріят за один послідний тиждень роздав понад проґрамово 33,750 акрів землі, а за цілий 1925 рік збирається він роздати до 100,000 акрів землі.

Як видно з большевицьких телеґрам, край над Чорним Морем вже не вважається за Україну. Україна десь далі. Вона вже відтята від моря жидівськими кольоніями, урядженими з Москви.

Так доносять жидівські й московські большевицькі й небольшевицькі ґазети. Лишень наші українські большевики далі мовчать про сю кольонізацію України. Сподіються, видно, ребята, що їх читачі ніяк не довідаються, як щедрою рукою Москва роздає українське добро, і як щедро вона сіє незгоду межи Українців і Жидів. Не подають вісток московські аґенти серед українських робітників, щоби робітники не довідалися, нащо Москва заняла Україну й нащо вона наняла собі підкупних аґентів серед українських робітників.

Український зїзд у Парижі.

—о—

„Перший Український Зїзд у Франції" відбувся в Парижі в днях 3.—4. січня с. р. Докладний звіт про цей зїзд знаходимо в органі П. Милюкова „Послѣднія Новости". Гадаючи, що така подія не повинна пройти незазначеною на шпальтах української преси, передруковуємо той звіт, покладаючи відповідальність за окремі подробиці й загальне освітлення на редакцію названої ґазети.

Редакція.

Перед роком у Парижі зорґанізувалась українська громада. На національнім плятформі (незалежність і соборність України) на основах взаємного єднання, взаємної допомоги та культурнопросвітної праці, у гормаді обєдналося коло сотки Українців у Парижі й приналежних до ріжних українських течій (гетьманці. хлібороби, петлюрівці, польонофіли, москофіли, то що). Не зважаючи на свій ріжноманітний склад, громада під проводом ґен. Капустянського жила дружно, працювала й помаленьку зростала в складі, уявляючи собою досить звичайний чин еміґраційного клюбу..

По визнанню ССРР з боку Франції в кругах громади виникла думка створити единий український орґан у Франції для оборони правових інтересів українських еміґрантів. У звявязку з цим приступлено було до підготовки Першого Українського Зїзду у Франції, який нарешті і відбувся у Парижі в дях 3 і 4 січня.

—о—

На зїзд прибуло понад 30 делеґатів од десяти українських громад, заснованих останніми часами в парижі, та у французькій провінції переважно у фабричних осередках.

Ґолова орґанізашійної комісії Добровольський, одкриваючи зїзд, такими словами закреслив його завдання: „Ми змушені жити на еміґрації, бо наша батьківщина перебуває під владою. яка противна самому духови нашого думання. Скільки часу, ми, пробудемо на чужині — цього ніхто не знає. На кождий випадок ми повинні тут зясувати наші потреби та інтереси та створити для розкиданих по Франції Українців автентичний національний осередок. Завданне зїзду цілком аполітичне. Осередок української еміґрації у Франції повинен заступати й боронити інтереси всіх Українців-еміґрантів. Москалі вже мають такий осередок на чолі з Маклаковим Перед нами стоїть таке саме завданне".

Зїзд обирає мандатову комісію, щоб перевірити уповноважненя делеґатів. По оголошенню звіту цеї комісії виникає інцидент.

Мандат Січових Стрільців та гуртка українознавства викликали у комісії сумніви. Комісія пропонує зборам запитати цих делеґатів, чи стоять вони на плятформі незалежної та соборної України й чивважають вони себе еміґрантами; інакше можна побоюватись, що в аполітичну орґанізацію буде внесено політичну контрабанду.

Галичане, запідозрені в совітських симпатіях обурено кажуть:

— Коли дозваляється орієнтуватись на Милюкова, то чому ви не допускаєте иншої орієнтації? Не можна замикатись у певні рамці. Ось, напр. тут сидить В. К. Прокопович (б. премєр Петлюрівського уряду), — він не стоїть на ідеї соборности, а прецінь же ви його приймаєте!...

Зїзд більшістю голосів постановлює взяти від сумнівних делеґатівт підписку,, що вони поділюють плятформу зїзду, в противнім разі уневажнити їх мандати

Л. Волошин (галичанин) протестує проти сеї постанови і вимагає, щоби ініціятори зїзду спочатку самі виясниля на ґрунті якої незалежности і соборности вони стоять.

Через кілька хвилин мандатова комісія. повідомляє, що інцидент залагоджено. Сумнівні делеґати дали підписку, що вони поділяють засаду незалежности та вважають себе еміґрантами.

Зїзд затверджує спільні мадати та обирає президію (пп. Добровольський, Башинський, Капуєтянський, Бацуца та Ковальський). За пізнім часом засідане переноситься на слідуючий день.

—о—

Цілий слідуючий день був присвячений обміркованню статута Українського Еімграційного Осередку. Праця зїзду проходить у діловій атмосфері й до вечора осередок остаточно уконстатуовано. Утворено **„Ґенеральну Раду Української Еміґрації"**, до складу якої ввійшли. пп. Шумицький, голова; Ґаляфре, дотеперішний заступник УНР., у Парижі; Башинський Бацуца, секретар; та Ковальський, секретар;. Членами заступниками обрано п.п. Гончаренка та Романа Головацького.

По скінченні виборів і затвердженні статута знов виник інцидент. Виявилось, що ці „сумнівні делеґати" якимсь невідомим способом видобули назад свою підписку, що вони стоять на засаді незалежности й соборности. Розвязавши собе таким способом руки, один з цих сумнівних делеґатів, п. **Норич Дзіковський**, добув з кишені ранійше написану промову й під загальний галас почав її читати.

Норич Дзіковський каже, що новоутвореному осередкови рано, чи пізно прийдеться виявити своє політичне лице. Краще ж тоді знати на перед, яке воно буде. з тим промовець починає викладати історію боротьби за визволенне України, але, як тільки він доходить до т. зв. „радянської революції", голова зборів рішучо його обриває, кажучи. що тут не на місце про це балакати. Шум серед делеґатів також зростає.

Нарич Дзіковський: Мене не хотять вислухати. Ви покриваетесь аполітичністю, але готуєте нову вівісекцію над Україною! Як що ви тут хочете провадити петлюрівську політику..

— Геть! Досить! — кричать делеґати

П. Волошин протестує і жадає, щоб оратора вислухали до кінця.

Норич Дзіковський: Я мушу здати своїм товаришам звіт про сей зїзд, що я їм скажу? Вони переконані, що тут провадиться політика УНР., підготовлюються нові інтервенції, йдуть формування, роздаються призначення. Ми досі не йняли цьому віри, але раз ураз нас зражувано Коли я їх не заспокою, Січові Стрільці вийдуть з обєднаня й шукати муть иншого осередка!

Голова зрікається приняти таку постановку питання. Комісія, що скликала зїзд, рішучо відкидала всяку політику. „Ми політиканством займатися не хочимо і не будемо"

П. Гончаренко, також СС., підтримує голову. „Одиниці вносять політику і тим хотять занепастити нашу справу. Периферії політика непотрібна. Виступи Норича-Дзіковського та Волошина стались через непорозуміннє. Вони очевидно збентежились, тим, що зїзд обмінявся привітанням з Петлюрою. Але цей факт не має ніякого значіння.

П. Волошин, наслідуючи інтернаціонал, заявляє, що ні Бог, ні Милюков, ні царь не вирятують нас з біди — ми визволимось тільки власними руками"

Але згодом усім стає ясно, що це руки не стільки „власні" скільки „совєтські". Волошин зраджує себе тим, що ставить отверте питанне: „Що ви думаєте „конкретно" про Україну? Годі вже нам бути еміґрантами! Як ви ставитесь до УССР?.."

Серед загального галосу й заворушеня п. Добровольський оголошує зїзд закритим.

—о—

„П.Н." доточують до цього звіту ще й деякі власні міркування з приводу того, чи буде новообрана Ґенеральна Рада справді загально українською, чи тільки новою експозитурою УНР-івської політики. Газета п. Молокова схиляється до останньої думки, особливо наполягаючи на те, що в Парижі вже від кількох місяців живуть С. В. Петлюра і його перший міністер В. К. Пропокович, що головою Ради вибрано п. Миколу Шумицького — „тісно звязаного в минулому з діяльністю УНР. і відомого своїми польськими симпатіями", — і що вже нині заноситься в Парижі на скликанне „Всезакордонного" українського зїзду для утворення Всеукраїнського орґану за кордоном. Найблизча будучність покаже, наскільки ці міркування відповідають дійсности.

Орґанізаційна переписка.

ДО ВІДОМА ВП. СЕКРЕТАРАМ.

Табельки місячних вкладок друковані на соньому картоні вичерпалися і нового накладу не буде друкуватись аж після конвенції. Проситься за ними не питати в замовленнях друків. Ті самі табельки є подані в статутах і були друковані в кампанійній літературі і знаходяться в руках кождого члена.

В виказі орґанізаторів було проголошено, що в від. 401-ім зорґанізували по одному членови: Семен Орлов, Катерина Орлов і Іван Блай, тимчасом тих троє вимінених членів зорґанізував секретар 401-го відділу п. Михайло Люлька.

Секретар від. 128-го пише: А тих двоє, що суть суспендовані, то вони допіро приступили, але що неприйшли на мітинг і не заплатили, так суть **суспендовані.**

Хто знає, що значить приймити і що суспендувати, той не подивується чому вічно пригадується аби від приступаючих членів побирати згори вкладки. Якби ми мусіли наперед всіх приймати а потому аж суспендувати, щоби переконатися, що вони не хотять бути в орґанізації, то се не булоб н імудро ні справедливо. Тому й неможливо. А мимо того ще дехто того нерозуміє, що коли хтось незвяжеся бодай одною згори заплаченою вкладкою, то шкода наражати орґанізацію на даремну працю і кошт для такого.

Такоамо відділ 128-мий повідомляє, що двоє нових членів, котрі при вступі нічого не заплатили, а для котрих зроблено місце в рекордах, виписано грамоти і заслано відзнаки, страчено час і понесено кошта, і їх тепер суспендуєся. Так приймати і суспендувати відділови дуже легко, ну але то виглядає на дуренне самих себе, а не на бізнес. Таке дуренне марнує орґанізаційний гріш і працю. Тому ще раз пригадуєся, що без огляду чи є вступне чи нема, вкладку за обезпечення платиться **згори.**

П. А. Шупінїй, секретар від. 158-го, потішає нас надією, що коли упорається з повнолітними і придбає їх як найбільше до свого відділу, то аж тоді забереся орґанізувати дітий і вірить, що цридбає їх немалу громадку. Добре, просимо. Булоби ліпше і скорше, як би так члени відділу схотіли свому секретареви помочи. Праця ся варта труду. В дітях наша будучність.

Мітинги відділів У.Н.Союза

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що звичайний мітинг відбудесь о 3-ій годині попол. в неділю, 8. лютого в гали Укр. Громади, 2309 Феймонт евеню. На порядку нарад поправа статута Товариства, тому кождий член мусить бути присутний. — Григ. Григорчук, предс.; Дмитро Ключівський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Повідомляєсь членів від. 280, Тов. Над Ззбруча, що мітинг відбудесь 8. лютого, о годині 2 попол. точно. Є важна справа до полагодження і вибір делеґата на конвенцію. Проситься членів прибути точно на означений час. — В. Захарчук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. лютого, о годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Народного Дому. Проситься всіх членів явитись на зборах. то з членів має знайомих, [illegible] на збори, будесь принимати до У. Н. Союза і до Тов. без вступного. — Гр. Кисіль, предс.; Григ. Степанек, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеся в неділю, дня 8. лютого 1925, в гали церковній. Проситься всіх членів явитися на сей мітинг, бо єсть дуже важні справи. — Андрій Чмеляк, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів, що мітинг відбудеться дня 8, лютого 1925, о годині 2.30 попол., в салі Української Хати під ч. 2240 Грейлінг ул. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. Проситься привести з собою нових членів, бо тепер принимається без вступного до У. Н. Союза. — Андрій Патра, предс.; Іван Курчак, секр.

Як колядували сього року на старий край.

(Дописі).

Сиракюз, Н. Й.

З нагоди сьогорічної коляди переслано через Обєднанне на край $316.30. З того сама коляда виносить $236.10, а $80.20 зложено як народній податок.

Податок зложили: Укр. Січ $49.85, Общество $25.35, а „Запорожська Січ" $5.00.

Думаємо, що на теперішні тяжкі часи наша громада пописалась несогірше.

ЗА МІСЦЕВИЙ КОМІТЕТ ОБЄДНАННЯ:

о. Лев Левицький, предс.
М. Клюсик, сєкр.
В. Чибіняк, кас.

Питсбурґ, Па.

Як кождого року так і цего пішло наше жіноцтво з колядою та заколядувало $28.75, які висляло через Обєднанне у Філаделфії на Рідну Школу в старім краю.

Марія Малевич.

Болтимор, Мд.

Антін Кармазин, Іван Стодольний, Володимир Іваневич та Дмитро Дацюк пішли з колядою та зібрали $25 на край. Честь тим громадянам, що мають серце та милість до наших сиріт в краю.

Бриджпорт, Конн.

Пересилаю до Обєднання коляду від нашої громади в квоті $60.75, яку просимо розділити як слідує: Рідна Школа $25, інваліди $15, а по $10 на політичних вязнів і на боєвий фонд.

М. Галькевич.

Ню Кесел, Па.

Наш відділ У. Н. Союза улаштував коляду на Рідну Школу та заколядував $45, які вислано через Обєднанне до краю.

Колядували: Андрій Ліско, Юліян Ліско, Онуфрій Вересюк, Антін Мундзякевич і Василь Мудрак.

Осип Мельник.

МекКіз Ракс, Па.

Пересилаю до Обєднання $132, а то $100 від еЦрковної Громади Пр. Богородиці, $16 як народний податок і $16 на ріжні цїли.

Наша громада дуже обтяжена, бо мала до сплати великий довг тож не дивуйтеся, коли наша жертва може не так велика як повинна бути. Народну роботу ми все попирали і попремо ще нераз, коли тільки зайде потреба.

Андрій Гальчак.

Рейсин, Вис.

Я, Михайло Цинко, член від. 103 У. Н. Союза, пересилаю як коляду $9 як залеглий народній податок за 1923 і 1924 рік та за біжучий рік.

Маю сум у серцю, що не сповнив я свого народнього обовязку як слід, але майте мене за виправданого, бо я довгий час не робив, а до того жена моя дуже довго та тяжко хорувала.

З Новим Роком бажаю нашому народови єдности і згоди, а американському Обєднанню як найкрасшого успіху в його щирій праці.

Миннеаполис, Минн.

Сього року зайшли в нашій громаді такі перешкоди, що наша коляда не випала так як ми плянували. Всежтаки зібрано $119, які переслав до Обєднання на потреби Рідної Школи наш всіми шанований громадянин Микола Грубрин.

ВИСША МАЙБУТНЯ КУЛЬТУРА.

(Зносини з Марсом).

Зір у будучність.

Визначні люде мають дар заглядати у будуччину. В давнину звали їх пророками. Тепер віщуванням займаються поети й письменники нераз з більшим успіхом, ніж заводові політики. Засобами для вгадування Майбутнього є наука і фантазія.

Що буде за 1.000 літ?

Величезний похід науки особливо техніки в останніх десятках літ наводить богато на думку, і здогад, як виглядатиме людська культура за сто, тисячу і міліон літ. Ані історія ані соціольоґія ні инші науки не можуть на се дати докладної відповіди. І тут на поміч письменникови приходить фантазія.

Земля за мала.

І за мало поетам землі. Дух людський шпирає й по инших планетах нашої сонічної системи, намагається продерти відвічну їх таємницю й поширити ті скупі відомости, що подає астрономія.

Чи живуть люди поза землею?

З усіх планет, що в ріжній віддалі від міліонів літ кружать довкола сонця, найбільшу ваву людей притягає Марс. бо тільки він один має придатну до життя температуру й воздушну атмосферу..

Марс.

Деякі вчені не вірять аби на Марсі могли бути живучі істоти з огляду на великий холод, що там панує. Але далеко більше вчених заступає думку, що на марсі живуть істоти подібні до нас, тільки значно культурніщі, бо Марс далеко старший від землі.

Канали на Марсі.

На доказ того наводять факт, що на Марсі є виразні дуже довгі і правильні смуги, щось немов канали, що тягнуться полуденниками здовж цілого Марса. Ті канали одначе раз зникають, то знов появляються але пересуненеі в бік, так немовби висихали, а потім знов були наводнені.

Довший рік і довший день.

Що до величини, то Марс майже чотири рази менший від землі і стає значно рідший воздух. Океанів там мало і мало води, бігуни, що правда замерзлі, але доступні. Коло полудневого бігуна замітні є дві плями, звані островами Тиля, хоч се можуть бути й пустині.

Рік на Марсі тревае 687 земних, а 670 Марсових днів, отже майже два рази довший від земного. Доба тревае 25 годин і 20 мінут, бо Марс поволійше обертається довкола своєї осі ніж земля.

Поверхня Марса.

Ціла поверхня Марса, має коло четвертини земного простору. Полуднева півкуля Марса є важнійша і густійше заселена. (?) Там знаходяться оба моря, що їх має Марс. На північній півкулі простягається переважно неврожайні скалисті і піскові високорівні і пустині. Але культурні Марсіяне перекопали через неврожайні околиці густу сітку каналів, що проводять воду з бігунів,, коли там тають величезні маси снігу тим способом канали наводнили по обох боках смуги землі і перемінили їх у цвиіґуні землі на 100 км. і перемінили їх у цвитучі оселі.

Старша культура.

Культура на Марсі повинна стояти значно висше, як на землі. Марсіяни давно перейшли той ступінь розвитку, на якім знаходиться тепер земля.. Рідше і спокійнійше повітре улекшує їм значно астрономічні досліди. Вони певно давно відкрили побіч инших планет також нашу землю, та досліджили й поверхню та переконалися, що вона також заселена розумними істотами. І певно нераз посилали на землю сиґнали, в часі, коли вона найбільше зближена до Марса, але земні астрономи досі не переняли тих знаків з браку відповідних апаратів. Що до трудностей мови, то при більшій скількости депеш Марса землі вчені молиби відшифрувати незнати, яку мову і які знаки.

Німецький письменник Курд Лясвіц у своїй повісти „На двох планетах" доказує, що з Марсом можливе не лише порозуміннє світляними знаками і через радіо але й безпосередна комунікація.

Їзда між планетами.

Розуміється Марсіянам дало скорше опануватися міжпланетні простори, ніж земним істотам. До цього допомогло їм одно відкриття, що зробил нечуваний переворот у техніці, а саме дослідження тайни сили притягання.

(Дальше буде).

ПРОРОКОВЕ ОКО

— або —

ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за В. Лозинським переповів М. Ценівський.

(Продовження)

(38)

— Йдіть до алькиря, спочиньте. Потім знову говоритимемо!

— Завів його до алькиря до ліжка, сідає на ньому підстароста, але положитися не хоче. Кайдаш підходить до нього, ніби то обіймати й цілювати, а тимчасом сягає під жупан злодюга, до паперів. Та підстароста, хоч пяний, обережний! Що Кайдаш підкрадеться до нього, то він за келеп, і в лоб заміряється йому. Вступив Кайдаш, вернув до кімнати. Видно хотів підіждати, аж підстароста засне, але таки боявся його, бо кличе мене до кута й каже:

— Матвійку, хочеш заробити приятеля і пять злотих?

— І одно й друге добре. Чомуж би ні?

— Матвійку, підстароста лихий чоловік, страшний драбуга. Він тебе й за пса не має. Працювати каже як волови, а їсти не дає. Скрипку забрав тобі. Як у тюрмі держить тебе.

— Ага, то туди стежка в горох, падлюко, — думаю я собі, але ніщо не кажу, лише головою жалісно похитую.

— Матвійку, — каже дальше гайдук — ти вмієш читати. Йди до алькиря, вийми цьому пяниці папери з під жупана, а між ними є один, що в ньому про Марка Бистрого пишеться і печатку велику має цей папір. Вважай добре, про Марка Бистрого буде там. Отже візьми цей папір і тут принеси його. Тобі не буде за це ніщо! Ще пять злотих заробиш!

— Або келепом у лоб — кажу я на це — а то певнійше як ваших пять золотих обіцяних. Обіцяв пан кожух тай слово його тепле! Дайте зараз пять злотих, а папір буде.

— А як не буде?

— Чому не має бути? Буде певно. А як би я не зробив цього, то й так маєте мене в руках.

— Дав мені на руку пять злотих Кайдаш, а дуже тяжко було це йому. Але певно падлюка обіцював собі в душі, що потім відбере мені їх. Іду я отже до алькиря, але зі скрипкою під пахвою. Дивлюся: підстароста сидить на ліжку, дрімає. Підходжу до нього, а він отвирає очі і зараз за келеп. Та пізнав, що то не гайдук, але я, тому каже:

— Матвію, а де я?

— Ви у себе дома, пане.

— Коли так, то зніми з мене жупан і чоботи стягни, бо піду спати.

— Стягнув я з нього чоботи, а він зараз положився і вже хропить. Я під жупан, добув папери, є щей великий з печаткою. Бачу, стоїть там написано „Марко Бистрий" кілька карів, великими буквами. Схопив я декрет, сховав за пазуху, відчинив тихесенько вікно і жбух! Вискочив я до саду, а потім у ноги, скільки духу; з саду в поле, з поля до ліса і тільки мене бачили в Підбірю. Дістався я під Перемишль, думав передістатися на Мадярщину. Та як я грав людям у Нижанковичах, чув мене один переїздний двірський музикант. Сподобалася йому моя гра, а що якраз згодився був у Бережанах у пана Миколи Сенявського, забрав мене з собою. Тепер то вже й ноти трохи знаю читати, а як краще підівчуся, буду своїм власним музикою.

Вислухали ми на превелику втіху оповідання Матвійка. Батько казав іще дати меду, хоч не богато було в нього гроша.

— Біг заплать тобі, Матвійку, — каже — до смерти не забуду тобі цього! А заки будеш справжнім, своїм власним музикою, для тебе все моя хата отвором, як і передше було. Останнім кусником хліба поділимося з тобою. Але Матвійку, чи дав ти знати моїй жінці, що декрет прийшов?

— Я зараз таки хотів переказати, тай сам був би я пійшов до Стрілкович, хоч то не дуже було безпечно, але вашої жінки нема в Стрілковичах у ткача Севастіяна.

— Нема! — викликнули ми разом, я і батько — а деж її тепер шукати?

— Говорили мені люди, — каже Матвійко, — що пійшла до Львова, бо їй пан Зибулт із Самбора нараїв якусь добру службу, а в Стрілковичах небога не могла вижити. Там теж певно найдете її.

Батько посумнів на таку вістку. Та мені говорило щось, що коли то пан Зибулт, Марійчин вуйко, нараїв цю службу, то мама може бути хіба у пана Григіра Невчаса, а не деинде. Тепер то я на крилах хотів би злетіти до Львова.

XVIII.

ВОРОБИНЕ ЗАВІЩАННЯ.

В Глинянах наздігнали нас козаки: старий Бедришко з Семеном і Мідопаком. Хотіли мене забрати зі собою, щоби я скорше станув із ними у Львові, бо ми з цими кіньми пана Захновича дуже помало мандрували. Та я не хотів покидати батька і лише просив Семена, щоби як лише стане у Львові, Зайшов до пана Невчаса і заповів, що вже вертаємо. Я був майже зовсім певен, що коли ненька моя є у Львові, то не деинде, лише якраз у Невчасів.

Дорога з Глинян до Львова ледви що не здавалася мені довшою від цієї далекої турецької, котру я перебув. Так мені уже пильно й тужно було! Бог поміг нарешті, що якось з полудня наблизилися ми під сам Львів до Кривчиць. Такої радости, яка мене ждала тут, уже опісля в життю я не зазнав. А що я вже старий, коли пишу отсе, що тут читаєте, то певно вже й не зазнаю. То було би за богато ласки господньої для мене смертельника!

Ось, що я мав дорогого на цьому світі, тут мої очі побачили! Зїздимо до гостинниці, а перед гостинницею стоїть моя мама, Марійка, пан Ілля, пан Григір Невчас і повпер Кирницький. Я не в силі був вдержати сльоз! Слова не міг вимовити! Як вітався мій батько з матірю, а потім я з цими добрими, чесними людьми, що мене вбогого хлопчину милосердно пригорнули і загинути мені не дали — цього я тут не буду оповідати, я не в силі тай не треба, бо хто сам цього не відгадає, коли лише трохи має серця?

Одного лише мені недоставало і за одним лише надармо я розглядався, а то за Воробою. Він не лише, що так близький був мойому серцю й знав усю тайну. Для цієж тайни Семен із батьком своїм і Мідопаком вибралися до Львова. Певно мусів чути від пана Іллі, що вертаю, а що не було його в Кривчицях при стрічі, счудувало це мене трохи. Та я думав, що як слуга все потрібний до роботи в торговлі не міг вибратися. Коли ми вже рушили від коршми і з глинянської гори показався мені Львів, наче в глибокій а великій мисці з усіми вежами й башнями, питаюся павпера:

— Кирницький, а Вороба що пороблює, чи здоров?

— Вороба вмер — відповів Кирницький.

— Вмер! — скрикнув я так переляканий, що аж усі налякалися, що зі мною.

— Два тижні цьому помер. Дуже усі жалуємо його — вiдiзвався пан Ілля — бо добрий був чоловік, чесний і вірний слуга, хоч убогий. Такого чоловіка пан Ярослав певно не легко дістане. Шкода його! Був би він тобою вельми врадувався, бо любив тебе, Івасю. Все випитувався про тебе, чи не писав ти тай чи не маємо якої вістки про тебе. І перед самою смертю згадував тебе.

Я ні словечка не міг промовити з жалю за добрим приятелем. Та зняла мене й чимала трівога. Так уже мені, видно, судилося, що ця Семенова тайна має все переслідувати мене, вічно мучити мене, вічно безпокоїти мене й радість усяку затроювати, і коли инші мої нещастя кінчаться, цьому одному ніколи кінця не має!

Віддав я Воробі мішочок із цією залізною пушкою — щоби воно на саме дно пекла було запалося чортові на пожиток! — а тепер що козакам скажу? Що зробив із ним Вороба, де сховав його, тай як тепер знати, де цього шукати? І чи повірять мені оба Бедришки, що я правду говорив? І що скаже цей страшний Мідопак, коли йому не дістанеться його частка?

Почав я розпитувати павпера, чи довго Вороба нездужав, на що помер, чи не переказував чого мені, чи не оставив чого для мене, бо — говорив я, хоч то була неправда — деякі дрібнички мої остали були в нього.

— Вороба, чи подвигався якимсь тягарем, — каже павпер — чи теж дуже зігрівшись напився холодної води, чи инша якась причина була цьому, нечайно захворів на страшні кольки в грудях, попав у гарячку і четвертого дня помер. Рятував його пан Шпитко, наче то хто з його семі був, двох найліпших лікарів кликав до нього, пана доктора Сикста і доктора Кампяна. Робили оба що могли, все була дарма. Про тебе бідний Вороба говорив раз-у-раз. Конче щось хотів тобі переказати. Та ми думали, що то в гарячці щось йому так маячиться, бо безнастанно повторював: „Де Івась? Вороба свідомий! Вороба свідомий!" А як уже вмирав, іще говорив: Вороба свідомий.

Я добре зрозумів, що Вороба мав на думці, коли говорив ці слова, котрі вони мали за якесь гарячкове маячіння. І серце мені краялося від великого жалю за такою вірною душею.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

М. Доля.

ВИКРУТИВСЯ.

(Галицький образок).

Юрко Перець мав нині поганий день. Кобила пробила ногу на цвях, син збив зеркало, те що минулого тижня щойно купив, а жінка то вже як та муха настирлива вчіпилася його і все: бзз та бзз!..

Вже тамте то звичайна кара боска, але чого жінка..?! Таки просто за бездурно.

Десь там їй хтось пару золотих витягнув зі скрині, а вона зараз:

— Их! Ти іроде поганий! Не стає тобі на горівку своїх! Ще по мої гроші лізеш.

І завела такий лямент, такий гармідер, якби її маму зарізали. За марних пару золотих!..

І то коби хоч правда, той не жаль булоб чоловікови! А так: Бог зна (ніби так кажеться), хто взяв, а вона до рідного чоловіка: „Ти, тай Ти!"

А щоб я з цього місця не поступився! клявся Юрко і швидко переступав на инше. — Ти думаєш, що мені твоїх гроший треба?

Лихий на цілий світ вийшов з хати, грюкнувши дверми.

А на дворі:

— І звідки бісова баба знала, що то я!.. Таж міг і хлопець потягнути. Змисний він до таких штучок...

На згадку хлопця, шпигнуло його щось під серцем.

— Іґі! Та я й забув. Маєш тобі Юрку ще одну біду: за хлопця кару платити... Подав його той пияцюга директор (коби йому ноги покрутило!), подав на кару за школу.

Юрко забув за жінку, а всю злість звернув тепер на директора.

— Подав, нехай подає! Але недочекання його, щоб я платив. А щож то, чи я не батько своїй дитині? Чи я не маю права до сина?!

Розглянувсь довкола.

— Єх, якби так тепер мав того директора під рукою. Давби йому кару... Або хоч сина... Але де! Директор у школі, а син Бог зна де шляється.

Замісць них є пес.

Лежить собі, ще й зуби шкірить до нього. Юрко аж запінився.

— То ти ще будеш тут підсміхуватися з мене! і копнув пса чоботом, аж заскавулів.

— А так так голубе, так! А за тебе я кари не платив?.. Платив! Чорти би вас всіх побрали з вашими карами...

Добре є чоловікови зігнати на кімсь злість. Дарма, може і той саме невинний, але завсіди лекше християнинови на душі.

Юркови зразу й полекшало. Пішов до стайні, оглянув ногу кобилі, випустив лоша і приніс на жолобі.

Але кара за школу не сходила йому з голови.

— І якого біса хоче той директор від мене?.. Хотів барабоіль — дав йому. Хотів пшеничної муки, сам не маю, а йому змолов і дав. Думаю: спокій голові... А тут маєш: плати ще кару. Знов чогось хоче!..

А можеб так піти та залагодити з ним якось?..

Нараз його лице прояснилося, знайшов, знайшов спосіб.

— Директор любить випити. Піду возьму фляшчину оковити, то зараз змякне. Волю вже, нехай на горівку піде, як має йти на отту прокляту кару. І так воно не все йому дістанеться, бо таки: раз він, а раз я, раз він, а раз я!

Аж повеселійшав.

Хутенько зі стайні та до корчми. Купив за 2 золоті півлітрівку і просто до школи.

Пан директор Веховскі саме тепер скінчили науку і подалися „на покої". Вони то ніби инакше перше звалися, чи не Віхоть, і нашого таки коліна були, але перейшли на „п,анську" віру тай фамілію перехрестили. Всё то воно ліпше і одно і друге. І фамілія шляхецтвом пахне і спокій маєш як у Бога за пазухою. Як би так нашого брата, то за таку науку, як ось його, вже давно виганяли б. Але пана Веховского?.. хто посмів би!?

Отже як кажу, пан директор саме були пішли на покої.

А не знаю, чи я вже згадував, що пан директор любили заглянути до фляшки! Бувало чи при компанії, чи самі то так вам зачемеричаться, що й спати не зайдуть самі.

Оттакі то наші пан директор. Думаєте люде добрі, що не такі?! Прийдіть у наше село, та подивіться! Нічого я їм не відняв, нічого не додав, а просто фотографію показую.

Ось до такого то директора почимчикував Юрко Перець „робити загоду".

Приходить поклонився:

— Слава Богу!

— „Ну! А цо повєце ґаздо"?

— Та я прошу пана директора, що до тої кари за сина! говорив Юрко, мацаючи фляшку.

„Ну"?!..

— Можеб можна було її як відписати?..

— „Цо значи ‚відписати'? Кара ест і мусіце плаціць".

— Біда прошу пана, така біда, що нема що і в рот кинути.

— „Е! Цо беда! Зрештон то невельке пеньондзе! пенцьдзесьонт ґроши"!..

— Добре то панови казати: невеликі гроші... Але звідки їх узяти?! Ні зжати їх, ні викопати, ні стрясти! — закінчив сумовито.

— „Ніц на то не порадзен"! фукнувся пан директор і зробив міну, що справа покінчена.

Юрка в тімя не били. Розумний був і примітливий. Побачив, що так на сухо нічого не вдіє.

Зачав з другої бочки:

— Як так, то так. Закон законом! Нема ради...

А помовчавши трохи, запитав:

— Пане директор, пані дома?

— „Пошла ґдзєсь на весь. Альбо цо, маце цо для нєй"? Затягнув уже мякшим голосом.

— Ніби для пані нічого, але... Можеб так випити по чарці? — несміло заговорив.

— Чому ні! Випити можу. Сідайте пане господар! Я зараз келішка... і побіг як на крилах у другу кімнату.

Юрко сів і всміхнувся.

— Наша возьме! Знаю я, чим його підійти! і штуркнув пальцем у чоло: диви, мов, розум!

Директор вернув за хвилю і засів за столом.

Десь поділася і його строгість та неприступність, десь заглухла і урядова мова.

Бо правду сказавши, пан директор не були з тих твердих Поляків, що то все „Не розумєм"! Вони часом і так, але при чарці то таки навертали на нашу мову. Либонь воно й правда, що вони колись були Віхоть та ще й Грицько (тепер їх пані Ґжесьом кличуть).

А як уміють до чарки примовляти!.. І один Бог, і дві природи Ісуса Христа, і во тройці Бог, і чотири Євангелисти... щось до двайцять чи більше. Потім вже примови не треба, чарка сама знає свою дорогу.

От і засіли собі тепер з Юрком Перцем, тай як зачали, то тільки до апостолів дійшли, а горівки вже нема.

Подивився Юрко під світло: порожна фляшка! Давай підходити директора:

— Пане директор! А як же буде з тою карою?! Можеб так її відписати, га?!

— Не можна, чоловіче добрий, бо я сам би кару мав! відказує директор, а в думці що иншого: „дивіть на хлопа: за пів літри горівки хотівби дурнички"!

— Га! Як ні то ні! Закон велика річ! — фільософічно відповів Юрко. А в душі колотиться: вийшлаб тобі носом моя горівка. Але почекай, так тебе підіпю, що таки спустиш!

Служниця в кухні, коршма недалеко, прийшла нова фляшка.

І знов зачалася примова...

І знов дійшли до апостолів.

Вже директор підперся рукою, бо щось вона не держиться. Вже Юркови очі посоловіли, як котови (буває) на печі.

— Біда, вважаєте! говорить він до директора. Така біда що ну! Збіжа нема, паші нема хоч сядь тай плач... А ви мене ще й на кару подаєте!..

— Не я, любчику, не я а владза. Владза каже і я мушу.

Розжалобився директор. Жаль йому Юрка, добрий чоловік. Але пятьдесять сотиків мусить заплатити.

— Хоч з під землі вирвіть, голубчику, а заплатіть! Каже до Юрка, а сам мало не плаче.

— Не маю, серденько, таки заріжте — не маю! відповідає Юрко і йому самому жаль тисне горло, дихати не дає.

— А може так щеб випити? Звертається до директора.

Директор тільки руки розложив: „Роби вже, мов, зі мною що хочеш. Я твій!"

Служниця в кухні, коршма недалеко, знайшлася нова фляшка.

І знов зачали від один Бог...

Але як тільки дійшли до Евангелистів, серце в директора розмякло, як віск.

— Юрку, ви не знаєте, як я вас люблю. Вас і всіх руских хлопів, але тих порядних господарів. Я Поляк, кажу вам то, Поляк: „Ґжеґож Веховскі"! Дайте: поцілуймося!

— А кару, пане директор, кару — втираючи сльози, питав Юрко — відпишите?!

Він хоч і пяний був, але кара сиділа йому як цвях у голові і не вступалася перед горівкою.

— Відпишу голубчику, відпишу. Чомуж не відписати! Такий порядний ґазда. Русини мої... і директор жалібно заплакав.

Схилив голову на стіл, щось говорив, на когось скаржився а далі втих... Заснув...

Юрко й собі поплакував: згадав бідолашний матінку рідну, яку торік поховав і якій то їй похорон справив.

Далі подивився на директора, оглянувся по хаті, встав, сховав решту горівки в кишеню і вийшов похитуючись.

На дворі овіяло його морозним повітрем і він почав пригадувати собі:

— Відписав, чи не відписав?.. Таки відписав!..

— Ги ги ги! засміявся вдоволено до себе. Таки відписав!

О! Що розум... то розум! І... гроші останугь в кишені... і ще... пів фляшки горівки до дому несу... Юрку ти ще вітом маєш бути... Дурною горівкою... викрутився від кари. Бігме... викрутився.

(У. Голос).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.